

MINISTERUL JUSTIȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA
CENTRUL NAȚIONAL DE EXPERTIZE JUDICIARE

www.cnej.gov.md; e-mail: cnej@justice.gov.md; tel: 238-705, 238-422, fax: 238-422
MD-2004, mun. Chișinău, bd, Ștefan cel Mare și Sfânt, 162, et.14, bir.1416

Nr. ieșire 2157 din 30.12.2020

Birouri Individuale de Expertize Judiciare:

„Bulgaru Ala” justexpert2017@gmail.com
„Cara Ecaterina” ecaterina.cara@yahoo.com
„Achimov Anatolie” ded23@mail.ru
„Anatolie Gușan” anatoliegusan@yahoo.com
„Ursu Maxim”/ biej.ursumaxim@gmail.com
„Bucșa Viorica”/ y.bucsa@mail.ru

BAEJ,„CEXIN” cexin@mail.ru

Centrul de Medicină Legală
Chișinău, str. Corolenco 8, MD-2025
cancelaria.cml@ms.md
Centrul Național Anticorupție
Chișinău, bd. Ștefan cel Mare 198, 2004
secretariat@cna.md
damian.cusnirov@cna.md
Inspectoratul General de Poliție
Chișinău, str. Tiraspol, nr.11/1
igp@igp.gov.md
nicolae.bodrug@igp.gov.md
Inspectoratul General Poliție de Frontieră
Chișinău, str. Petricani 19, MD-2012
docsec@border.gov.md

**Copia: Ministerul Justiției
Direcția Profesii și Servicii Juridice**

În calitatea sa de instituție coordonatoare a practicii în domeniul expertizei judiciare, Centrul Național de Expertize Judiciare (în continuare CNEJ), are onoarea să Vă salute și să intervină cu un mesaj de informare și recomandări, drept urmare a desfășurării ședințelor de lucru ale Comisiei de Calificare și Evaluare a Experților Judiciari (în continuare CCEEJ) pe parcursul anului 2020.

Anul curent, au fost desfășurate mai multe ședințe ale CCEEJ ordinare, dar și extraordinare (detalii puteți afla din rapoartele subdiviziunii respective a MJ, plasate pe pagina web oficială a ministerului), necâtând la faptul, că am avut restricții legate de situația pandemică atestată în întreaga lume. În cadrul acestor ședințe s-au prezentat candidați din instituții publice de expertiză judiciară atât pentru calificări la o nouă specialitate, cât și pentru evaluări ale performanțelor în specialitățile enumerate în Nomenclatorul expertizelor judiciare, aprobat prin Hotărârea Guvernului 195 din 24.03.2017. Mai mulți experți judiciari din cadrul BIEJ și BAEJ au fost antrenați în calitate de membri ai CCEEJ, aducându-și aportul personal la dezvoltarea domeniului de expertiză judiciară în țara noastră.

Este lăudabil faptul, că anul curent s-a lărgit spectrul de expertize judiciare posibil de efectuat în țară. CNEJ cu succes a instruit două persoane, care ulterior s-au calificat în specialitățile de expertiză ecologică judiciară. Marea majoritate a candidaților atât la calificare, cât și la evaluare s-au prezentat destul de bine și chiar excelent, dând dovadă de cunoștințe profunde și performanțe înalte în specialitățile evaluate, punând la dispoziția CCEEJ dosare

impunătoare, completate cu cele mai reprezentative lucrări, inclusiv științifice. Respectiv, acești candidați au fost apreciați pe măsură de către membrii CCEEJ, la cel mai înalt nivel.

În același timp, în urma desfășurării examenelor, am stabilit mai multe probleme, legate de nivelul și calitatea cunoștințelor teoretice și abilităților practice pe care le dovedesc candidații venind în fața membrilor CCEEJ. Mai mult, unii candidați denotă cunoștințe teoretice foarte vaste în specialitățile solicitate de expertiză judiciară (absolvenții școlii din Volgograd, Academia Ștefan cel Mare, USMF), însă o impotență de aplicare a acestora în practică (reieșind din conținutul rapoartelor de expertiză judiciară, dar și răspunsurile verbale date de candidați).

În special, atât membrii CCEEJ, cât și CNEJ manifestă îngrijorare cu referire la calitatea joasă a rapoartelor de expertiză judiciară prezentate de către candidați, în cazul calificărilor, dar și a celor prezentate pentru confirmarea recenziilor de către Consiliul Metodico-Științific de pe lângă CNEJ (în continuare CMS), în conformitate cu ordinul Ministerului Justiției nr.444 din 30.05.2017 cu privire la aprobarea Regulamentului privind procedura și criteriile de evaluare a performanțelor experților judiciari și modul de acordare a gradelor de calificare. Comisia a atestat și faptul, că în instituțiile de expertiză judiciară (CTCEJ) **nu se respectă** condițiile efectuării stagiului profesional de către expertul judiciar, aprobate prin ordinul comun Nr. OCMJ 954 din 13.11.2017 cu privire la aprobarea Regulamentului privind condițiile efectuării stagiului profesional de către expertul stagier. Acest lucru face imposibilă evaluarea candidatului de către Comisie, întru cât membrii CCEEJ nu pot aprecia pe cât de complet a fost programul de stagiu, s-au cuprins sau nu toate aspectele specialității respective, etc. Din aceste motive, multor candidați le-au fost amânate probele scrise pentru alte date, pentru a putea completa dosarul, iar Consiliul Metodico-Științific al CNEJ a trebuit să lucreze în regim de urgență, în afara activităților planificate, pentru a examina Programele de stagiu prezentate. Din aceleași motive un candidat a fost respins de către Comisie, pentru a prelungi stagiul și a însuși materia și abilitățile prevăzute pentru specialitatea de expertiză solicitată, iar ședința a două Comisii de specialitate au fost întrerupte și nu s-au putut încadra în termenul planificat (specialitățile Cod 15 și 11) pentru finisarea lucrărilor CCEEJ.

Menționăm, că atât calitatea lucrărilor prezentate (rapoarte) cât și cunoștințele teoretice în domeniul expertizei judiciare (nu în cele profesionale de bază, în care dețin diploma de studii superioare) demonstrate de către candidați CCEEJ, denotă deficiențe generate de ghidarea necorespunzătoare a acestora (a candidaților) în timpul stagiului, ori a controlului insuficient din partea factorilor de decizie din instituțiile respective.

În conformitate cu normele legale în vigoare, responsabilitatea pentru calitatea ambelor activități (de stagiu și organizarea activității de efectuare a expertizelor judiciare, inclusiv solicitarea evaluării ordinare) este în sarcina conducătorilor instituțiilor de expertiză (art. art. 17,18, 43 ale Legii 68 din 14.04.2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar dar și Orinul MJ nr. 954/2017 p. 20 și Ordinul MJ nr.444, p. 9, enumerate supra).

În sensurile expuse, nu vom exemplifica nume/instituții, după parctica anilor precedenți, doar notificăm, că mulți candidați la calificare și evaluare se prezintă cu cunoștințe slabe în materia de teorie a expertizei judiciare, în special aspecte de examinare prealabilă a obiectelor expertizei, aplicarea fotografiei judiciare, precum denotă lacune serioase în partea de expunere a mersului cercetărilor și apreciere a rezultatelor obținute, încât să fie foarte clară și convingătoare calea pe care expertul judiciar a ajuns la concluzia formulată în raportul său de expertiză judiciară. S-a stabilit și depășirea competențelor expertale în rapoartele de expertiză judiciară de lucru, despre care experții judiciari evaluați, nici nu înțeleg despre ce este vorba, etc.

Ținem să menționăm, că CCEEJ nu are scopul de a stabili faptul, dacă candidații posedă cunoștințe profesionale, care înseamnă - medicină legală, dar dacă posedă cunoștințe speciale în domeniul specialității de expertiză judiciară, adică, abilități de a utiliza cunoștințele profesionale de bază pentru depistarea, fixarea, ridicarea și examinarea urmelor și mijloacelor materiale de probe, interpretarea expertală a acestora - fapte, pe care candidații nu le dovedesc în rapoartele lor, astfel, acestea fiind lipsite de trasabilitate. Mai mult, în cadrul ședințelor Consiliilor metodico-științifice organizate în virtutea atribuțiilor sale legale, de către CNEJ, în scopul acordării ajutorului metodic și practic experților judiciari, conducătorii CTCEJ nu se prezintă tendențios, tergiversând realizarea oricăror solicitări cu referire la pregătirea ședințelor, prezentarea programelor de stagiul pentru aprobare (OCMJ 954/2017, capit.II pct.13, OCM MJ 444/2017), etc.

Atenționăm faptul, că lipsa planșelor fotografice (sau planșele incomplete) în rapoartele de expertize judiciare medico-legale și a părții analitice (de apreciere) complete, scade mult din calitatea probatorie a acestora. Argumentarea incompletă ori superficială a concluziilor, în care nu se reflectă întreg procesul operațiunilor de gândire cognitivă a expertului la efectuarea expertizelor, face imposibilă aprecierea cunoștințelor acestuia (care se apreciază de către recenzent, nefiind clar după care criterii), dar și verificarea și aprecierea raportului de către ordonator, acestea din urmă având un rol important ca componente a procesului de dovedire realizat de procesualiști (literatura științifică specială „Expertiza medico-legală”, 2014). Necesitatea includerii în conținutul raportului de expertiză judiciară a acestei părți (de apreciere) a fost dovedită de învățați pe plan mondial și s-a materializat prin prevederile legale ale actelor procesuale (speciale) în marea majoritate a țărilor (inclusiv și cu alt sistem de drept, ca ex. anglo-saxon, materialele ENFSI, sept 2019, a conferinței științifice internaționale a experților judiciari din Erevan, 2019 – cu participarea experților judiciari din domeniul medicinei legale).

În cazul țării noastre, foarte clar este expusă această necesitate la lit. e) și h), alin. (3) art. 37 al Legii 68/2016, care din păcate, în cazul RE medico-legale nu se respectă în fiecare caz de perfectare a raportului de expertiză.

Notăm o situație foarte regretabilă cu referire la cunoașterea slabă a prevederilor normative ce reglementează activitatea de formare și procedurile de calificare și evaluare a performanțelor experților judiciari, atestată atât la candidați, cât și la unii factori de decizie din cadrul IGP CTCEJ, inclusiv cu calitatea de membri ai CCEEJ. Deseori candidații nu au capacitatea să înțeleagă mesajele adresate dumnealor cu referire la procesul de organizare a lucrului CCEEJ, necunoscând prevederile legale și purced la acțiuni neadecvate, în rezultat creând dificultăți secretarului și membrilor Comisiei, care și așa au de executat o muncă enormă, datorită atitudinii neglijente manifestate de către instituții și candidați față de prezentarea dosarelor la CCEEJ. Cel mai regretabil este faptul, că materialele se prezintă doar în ajunul începerii lucrărilor CCEEJ, în număr mare, secretarul pomenindu-se în imposibilitate să examineze efectiv conținutul dosarelor. La fel, lucrurile se complică odată cu depunerea a fel de fel de pretenții și recomandări cu referire la formarea CCEEJ în timpul demarării lucrărilor acestea, interpretând după bunul plac prevederile legale, etc. De notat, că candidații la evaluarea performanțelor au timp pentru pregătire – 5 ani, iar cei la calificare – toată perioada stagiului, și dacă ar manifesta o atitudine corespunzătoare față de aceste procese, ar asigura o calitate înaltă a materialelor prezentate și ar putea fi evitate orice probleme legate de această problemă.

Cele menționate, în opinia CNEJ și a majorității din membrii CCEEJ, trezește îngrijorare majoră, prezentând un risc sporit asupra întregului proces de înfaptuire a justiției în țară, mai cu seamă, atunci, când raportul expertului judiciar, din punct de vedere juridic este susceptibil să influențeze în mod decisiv aprecierea instanței asupra faptelor, iar acesta (raportul de expertiză) nu demonstrează concluziile formulate și nu este corect din punct de vedere formal (procesual) și nici științific (metodic).

Având în vedere cele menționate în textul de mai sus, suntem profund convinși, că astfel de ”competențe”, demonstrate de unii candidați, deși sunt admisibile pentru profesiile în care dețin diplome de studii superioare, nu corespund celor de expert judiciar în aceste specialități. Or, anume expertul judiciar este acela, care oferă lămuriri asupra chestiunilor științifice, tehnice, care sunt indispensabile soluționării litigiului și în baza cărora judecătorul își va întemeia hotărârea.

În concluzie, indicând la relațiile ce rezultă din jurisprudența CtEDO. ”... impactul pe care efectuarea unei expertize îl poate avea asupra obiectului cauzei, atât în materie civilă, cât și în materie penală, precum și răspunderea care incumbă în egală măsură în ambele materii statului și, în particular, autorităților judiciare care au sau ar trebui să aibă controlul desfășurării cauzei. Principiile egalității armelor și al respectării dreptului la apărare se interpătrund, eventualul dezechilibru care ar putea rezulta în cadrul unei proceduri din cauza modului de efectuare a unei expertize poate împieta asupra caracterului echitabil și fonda angajarea răspunderii internaționale a statului. ”, CNEJ intervine cu recomandări în sensul îmbunătățirii situației create pe segmentul formării inițiale și continue a experților judiciari:

1. Conducătorilor instituțiilor publice de expertiză judiciară de a revedea atitudinea către procesul de formare a experților judiciari;
2. Respectarea strictă a prevederilor legale, ce reglementează activitatea de formare a experților judiciari;
3. Atitudine obiectivă și responsabilă la întocmirea recenziilor la proiectele/rapoartele de expertiză judiciară, prezentate la Consiliul Metodico-Științific CNEJ și îndemnăm prezentarea pentru confirmare a recenziilor, inclusiv, și a rapoartelor de expertiză recenzate;
4. Instruirea și evaluarea sistemică instituțională a angajaților în materie de specialitate de expertiză judiciară (nu profesională în sensul celei menționate în diplomă, după cum se face);
5. Revizuirea programelor de instruire (inițiale și continuă), cu introducerea subiectelor cerute de CCEEJ (publicate pe pagina web oficială a Ministerului Justiției), ce vizează bazele teoretice ale expertizei judiciare și aprobarea lor la începutul stagiului la CMSȘ CNEJ, după cum cere norma legală;
6. Participarea activă la ședințele CMSȘ de pe lângă CNEJ (cu solicitări, înaintarea problemelor, propunerea de soluții, etc.) a factorilor de decizie ai instituțiilor de expertiză judiciară (din partea IGP participă doar șeful subdiviziunii de expertiză a DPF).

Cu respect, Olga Cataraga
Director CNEJ, președintele CCEEJ

SEMNET

30.12.2020